

Wat biedt de gek?

(samenvatting uit: NRC 22 november 2013)

*Er wordt gehandeld in kunst als nooit tevoren en de prijzen vliegen omhoog.
Wat bepaalt de waarde van kunst?*

L. Freud: *Triptiek van Francis Bacon*, 1969

Niet alleen de kwaliteit van een kunstwerk bepaalt de waarde. Ook de herkomst speelt een grote rol. Of een werk nooit eerder op de markt is geweest eveneens. Hun reputatie en kunsthistorische waardering doen er ook toe. Het gaat er bijvoorbeeld om hoeveel er over een kunstwerk geschreven is. Het medium bepaalt mede de prijs. Een olieverfschilderij is meer waard dan een tekening van dezelfde kunstenaar. Kan er een formule gegeven worden voor de waarde van een werk waarin al deze onderdelen meegerekend worden?

Bij het topsegment van de markt worden de variabelen die meespelen steeds onzekerder, terwijl daar onder is er wel lijn te zien in wat de prijs bepaalt. In het topsegment troeven kopers elkaar graag af. Het onderwerp kan prijsbepalend zijn, maar dit verandert door de tijd heen; waren eerst de *Zonnbloemen* van Van Gogh erg gewaardeerd als onderwerp, nu worden ze te decoratief gevonden; niet spannend genoeg. Kunst hoeft niet meer prettig te zijn. De reputatie van de kunstenaar wordt niet meer door critici, kunsthistorici en museumdirecteuren bepaald, maar door verzamelaars. Galerieën zijn uit op waardevermeerdering, zij creëren schaarste door werken op een veiling terug te kopen en de prijzen kunstmatig hoog te houden en werken achter te houden. In deze tijd is het rendabel om in kunst te investeren, het rendement is hoger dan wanneer je je geld op een bank zet. Natuurlijk gaat het om de kwaliteit van kunst. De naam van de kunstenaar. Uit welke bekende verzameling het afkomstig is. In welk museum het heeft gehangen. Tegelijkertijd is kunst een

psychologisch en emotioneel product, iets waar er maar een van is. Hoe duurder en exclusiever bepaalde luxe producten worden, hoe aantrekkelijker voor de rijken der aarde.

Op een veiling kunnen de volgende variabelen de waarde van een kunstwerk bepalen:

- de reputatie van de kunstenaar
- of de economie goed loopt
- of een kunstwerk nog nooit eerder is aangeboden op een veiling
- kunsthistorisch belang: heeft het betekenis voor de kunstgeschiedenis
- onderwerp
- het formaat